

Piihimäki 18/11-53

Suomen Rad. Sääst. Liiton Sihteeri Herra E. Koivisto
Helsinki

Kuigelmaanne 17/11-53 jatkulasta.

En ole niitä miehiä, jotka puolustavat ja kannat-
 tavat turista paikkeavaa asiatoita käyttäytymistä, mut-
 ta nyt kehaituksestaonne tartun kynään ja yritän valais-
 ta sitä taustaa, josta katson tuon hyvistä tavasta poik-
 keavan käytöksi jatkuneen. Kun paha nyt kerran on
 tapahtunut on eikä velvollisuutenikin vaimoni ja laste-
 ni takia, ei itteni, rajoittaa sen vaikutusta yhteiskun-
 nalliseen solun, perheeseen, työttömyyden ja taimeentu-
 lovaikkeiden uhkana. Käytettävissäni ei asian tässä vai-
 heessa ole lakipykälä ja todistajia, joten selanteeni
 perustuu omaan näkemykseeni omaista ilsestäni ja tuon
 erin vain tosiasioita. Ymmärtään aina vaidaan joskaan ei
 hyväksyä.

Mutakseni jatkunlaisen kokonaistilanteen
 kuvaan lyhyesti elämäni.

Yhdyin v. 1939 syksyllä, silloin valittavan itsinmää-
 tisen kungen innoitomana, vapaaehtoisena sotaväen-
 nen palvelukseen jättäen siten alyttömästi kouluni ja siten
 jatkuvan kehitykseni kunninvalle. Olosuhteet kehittyivät
 siten, että tuosta vapaaehtoisuudesta tuli yli viiden
 vuoden, ajoittain suuren verimienkin reison. Menetin siis
 parhaat vuotens raskaassa ja hermostoa rasittavassa sota-

palveluksessa. Tuon ajan kestänyt jatkuva hermojen jännitys on ilmeisesti vienyt minulta kykyä kestää esim. mielen-
tärin väärää kohtelua. Sataan luontainen tainnusta on lo-
dultaan selvaista, että siellä ei mammamankaista olä kukaan
ja sen kukaan käynyt enää tuskin elämässään saavut-
tua "maman kuttapaika" -tyyliä väkka yrittäisikin.

Tiemin, minkä sodasta palattuani luulin amkseni soa-
vani, oli, että yhteiskunnassa alin tilaisuus päästä tui-
meentuloon käiksi. Kouluni ei kuitenkaan riittänyt jär-
jestettyihin kursseihin y. m. s. ja useita muusia kului, suos-
toan siten, että kahdesti silvotun. iavaluudeksi jäneen m-
kunnan veljeni kanssa harkkailimme milloin minkä-
laissa työssä, kunnes sitten sain tilaisuuden suorittaa
edes tuon keskikoulutuksen. Minin naivisuu-
ja yritin parhaimminkin luoda uutta. Pääsin
sittemmin sähköttäjäkursseille, jonka läpäisin puutteessa
ja käyhyydessä. Kuvittelin nyt päässeeni hyvin järjestä-
tyneeseen ammattikuntaan, jossa on alemassa pyrkimät
ja asetukset selvästä ja anielisista kohteista, mutta siinä
suhteessa olen pettynyt.

Tässä on sen elämän yleistyyli, joka onkseni on
tullut. Ei siinä liaksi päivä päivä ja kysyin kumpain olen
tuttunut omastani kiinni pitämään. Elämäntattonukse-
tani on ale nurjamielinen vaan ikuinen optimisti ja
isänmaalliskankinen. Sodan kaulussa olen saanut ap-
pia tinkimättömän toverihengen suhteessani lukiin-
mäisiini ja jos siinä on rikeitä alemassa on se sään-
nällisesti ollut toisen alkunpanemaa. Virheeni ovat
kyllä maktuneet samojen seiniä siivän taisten virhe-

listien kanssa, joten valittamista ei pitäisi olla. Ja sit-
ten varsinaiseen asiaan.

Kokemukseni radiosähkättäjän toimissa on lai-
voilla osoittava, että radiosähkättäjän asema laivalla,
riippuen tietysti miehestä itsestään, mutta yhtä hyvin
myös tovereista, on useassa tapauksessa vielä hyvin
epäkiitollinen toimen hoitajalle.

Tilanne jossa esim. kirjallisia töitä ollaan työkyllä-
mässä muulta kuin pääallikoin tuloilta on aikaastran
vakio, ainakin niissä laivoissa, joissa olen joutunut
puolellemoan ja joissa olen yleensä kirjallisia töitä teh-
nyt. Siinä ei ole muuta valintaa, kuin että joko teet
tahi et tee. Työehtosopimus määrittelee asiassa selvän
kauman, mutta siinä ei löydy apua tilanteeseen, jos-
sa jatkuva nälviminen ja kiero seläntakainen toi-
minta tuollaisessa "hihahdusolosuhteissa" saattaa
aiheuttaa vaikkapa raivotilan.

On otettava huomioon ja vallan suuressa määräs-
sä se, että sähkättäjä laivalla on yksin perämies- ja
konemestarisyhteistyötä vastaan silloin, kun asiat eivät
luista. Olen henkilökohtaisesti soanut itseni kurvia
myöten täyteen sähkättäjän työn arvostelusta joka
tuloilta. Siitä nälvivät jovalystö ja miehistö erotukset-
ta, kun vain koltilla sattuu. Sähköttäjä onkai asemas-
toan joutuen on silmätikkuna. Hänen menemisistään ja
tulemisistään tehdään helposti numeroa ja arvio ei jün-
si lievennä sekään, että saunoja askelia ovat ottaneet ja tu-
levat ottamaan niin konemestarit kuin perämiehetkin.

Eäs ammatin varjopuoli on sekin, että rahalli-

set kannukset sähköttäjän kahdella pyritään aina työntämään satamavapaana. Täten kyllä laivan palkkammat pienenevät, mutta sähköttäjän vapaa-aika kuluu suurenevat, sillä en ole vielä saanut selkääni sähköttäjän hyttiin, josta viihtyisi vapaa-päivätkin.

Hieltämätön tosiasia on sekin, että varsinkin vanhoissa trampseissa käytetään alkoholia. Ja kun sitä yleensä käytetään, ei voida välttää pientä riitaisuutta silloin tällöin jo joskus tulevia ylikuumenemistiloja. En ole koskaan vieraantunut tekemään luottoa, koska kukaan on alkoholin vaikutuksen alaisena ollut, mutta vakunnuttaa vain sen, että sekä kone- että kauripöytä-lystö on ollut päissään jo työaikanaakin aivan tarpeeksi, joten ei ole syytä esiintymistä syntipukkeja silloin kun on jotakin aikaa tapaista löydetty.

Päytäkirjainmaininnat rapastissa; "Usein esiintynyt laivassa käintsevällä tavalla jomunkin allessaan; raittiina allessaan käyttäytynyt hyvin; raittiina hyvä." Luovat sen kuvan kuin alisin joskus ollut raittiinkin.

Vain hyvällä omalla tunnolla vakunnuttaa, että kun olen alkoholia käyttänyt, on se tapahtunut vapaa-aikaina. Paikkeuksia on, mutta vähän jo silloin ovat taiseikin syyllistyneet samoin juhliin, joten tuollainen yhteiskärsijäkin työntämisen tilassuuden tullen on halpa-arvoista vakinguttamisen halua.

Ja sitten naista usein esiintyneistä kärsäistä. Ensimmäkin päällikköä kahdella olen alusmiehen pakasta joutunut käyttäytymään käintsevästi, koska aruntoi sijaitti koken hyttiin yläpuolella. Se oli lisäksi

si ainoa sähkövalkaisu kytti, joten pimeän aikana toverini jaksus kääntäytyvät sinne. Pientä melua ei vaitu välttää ja kyttä päällikkö oli aina erittäin valmis ajentamoon minun siinä, kaski kerran tunka pyyhkeihinat konepäällikön, erään toisen laivan konepäällikön ja parin muun henkilön suuhun suuriäänisyyden estämiseksi. Yleensä totteli heti päällikön "toivomuksia" ja siitä ei sanomisia tullut.

I perämies, joka esiintyy päällikön uskuttuna raportissa, on laivassa erittäin kalveksittu luisun ja matomaisen käytöksensä takia ja alin kanta jaksus suorasanaisesti ajentanut hänen esittämiensä oman kantansa minun ylitäisteni, minkä päällikön sanomana. Hänen taisia vahingollista käytöksensä aiheutti perämiesten keskuudessa jatkuvia riitoja.

III perämies on vasta laivaan tullut joten hänen tietoisuutensa laivan sisäisistä asioista oli riittämätön todistajana esiintymiseen edellisten kääntöäitten kohdalta.

I konemestari Palomäki on henkilökuntaajmen vihamies kaussani, nimittetyään minun rakoksi todiste tusti aiheuttomasti. Hän on aggressiivinen herra ja vihaissu kaikkien kanssa.

II perämies ja konepäällikkö sekä II mestari on niissaasti kyttä jätetty pois, koska tältä takalta alisin voinut siinä määrin tukea, että raportti olisi voinut kuivua kakkoon ja päällikön akapaisissaan sijaittava "luku" olisi jäänyt riittämättömäksi. Ylläolevalla taidon vain arailtaa, että raport-

ti on mieman "paistutettu" ja että siihen sisältyy myös runsaasti henkilökohtaisen kaiston henkeä.

Olen kerran toimissani sähköttäjinä, kieltäytynyt tulemaan todistajaksi asiassa, johon syyspäinä olivat kaikki pääillysten kuuluvat, mutta yhdestä tehtiin syntistä, koska katsain sen oikeustajiani kunkoavaksi.

Ja sitten tuon loppuosaan vaikuttavat lieventäviksi kahtomani seikat.

Kun 30/10-52, Yksipuhujissa tulin toimieni 5/5 Kauraan minut otettiin vastaan kuin juoposparantoon. Tu kaannut kansalaishuoltamusta vaille oleva tyyppe. Kaikki edellisen sähköttäjin kahtomat (em. Stenberg) paperityöt siirrettiin förstille, joka oli rientamut kahtolemaan päällikille em. Stenbergin, em. Karhiön ja allekirjittaneen tuliaisjuhlat. Toinen ali, että kuvin me em. Stenberg ja minä, samana yhtiä 5/5 Kemiön illalla (ei työpäivä) työsuomassa em. Karhiosta ja olimme konjakkia eikä minun käintseväni määrässä. En tänäköän päivänä tiedä mitä meistä päällikille kerrottiin, mutta niin vain ali, että luotto ali mennyt kuin Puumorran rangilta.

Tuosta hetkestä alkoi mieleeni patautus kahtolemaan tuomat piikit. Yritin, ja toisaan myös yritin, alla surpuhteinen ja toverillinen.

Jau duin 5/5 Kaurassa asumaan ja työskentelemään hytissä, jossa löysi nuorokauden ali altava pelkästään sähkövalossa. Päivänsä ei päässyt asumaan eikä radiokytin puolelle ja kytti ali niin vatainen.

että sairastui heti ruumalliseen päänsärkyyn,
josta minulle oli kiusaa pitkäksi aikaa, se oli
niin ankara, että kerran menetin puhelukykyä.
Pystyin puhumaan, mutta sanat olivat väärin
järjestyksessä. Siitäkin lienee joht. saanut siihen
kertoa, että olen pahtunut. Kautaus oli lyhyt-
kainen ja päästyämme etelän vesille parannin jär-
vystä nopeasti.

Huomautin lyhistänsi silloiselle päällikölle
kapit. Rudinille, mutta puhettani pidettiin
vastaanvotuksena.

Katsestuksessa kieltettiin lyhytaaltojen
käyttö %kaurassa ja kun kieltos tinkimättömäs-
ti noudattiin suhtauduttiin siihen, kuin se olisi
ollut minun syyni. Tästä toimenpiteestä johtuen
joutui myös ammattitaitoni kyseenalaiseksi. Huo-
limatta siitä, että olen yhtiölle tehnyt täyden re-
lanteon kirjitse katsestukseen tuloksesta ja että yhtiön
kanta oli k.o. kieltokirje tullut myös minulle,
yhtiö yhä käytti katkaradiota sitkeästi ja lop-
puun asti. Kun ophi muuttui aff:ksi alivat kon-
dan sanomat jatkuvasti lyhyillä aalloilla ja vain
huomassa tapauksessa käytettiin oikeata suuntaus-
tietä. Yhtiön nykyisen johtajan Korhosen tie-
kauppaalainen ja täysin asiasta huomautus minulle
vaikeasta sanomien suuntaamisesta %kauralle ai-
heutti sen, että ilmaisti etukäteen päivämuuttien
sanomien suuntaustiet, mutta niitä ei käytetty, vaan
luotettiin asiakkaiden yhtiöiden lausujen q op. hen.

Siihen ei aina ollut tilaisuuksia ja niin syntyi
viihdyttymisiä y.m.s. Yhtiön oma-aloitteisesti aikai-
nomu tiloissa runsas radiolähete oli pelkistön
MF-alueen kone. Se oli jokuun ennen tulon tilat-
ta, mutta oli kuin syö alin ollut minun.

Olosuhteet palkka-asiaissa 1/2 kaurassa alivat
samaa luokkaa kuin munikin alminen ja elminen.
meripyyhät oli viitettävä vapaana ja ylitästä mu-
nistin. Riittä ja ainuista toraa viittäkseni en, kerran
yritettyäni, enää viittäkseni edes joutua ylitästä vaan
mekin väkiset, jotka sain tehdyksi atia vapaana.
Täten jouduin 5 1/2 kk:n yhtiöjaksaisen katimorasta
paivakalon aikana viittäkseni n. 30 vrtk vapaata 45:stä
sataamotyöpäivästä. Joutolaisuus ei ole kenellekään hy-
väksi, eikä minun ole mikään yli-ihminen siinä-
kään suhteessa.

Päällikkömme meikap. R. Rudin kahteli alai-
riään riittävästi. Hän myi Englannista laivalle luo-
nutetun whiskey-määrän Casablancassa frangeja vastaan
ja joutui frangit miehistölle ottaen kuittaukset ja siten
vastaavan rahasumman Englannissa korassa valvuttuna.
Riidat ja hermostuminen alivat vallitsevina ja miehistö
tappeli keskenään ja käyttäytyi hermostuneesti.

Vaimoni sairasteli ja oli vaille toimeen kaks tuon
ajan ja alin valmis perheeni hyväksi tekemään mitä
tuhansa tytöt maksakseen rahoa. Palkkani oli n. 26 000
kun verot laskettiin pois, ja jouduin taloudellisiin huoliin
yleisen hermostumisen lisäksi. Sain myös tietoa, että yhtiön
toivilla laivoilla maksettiin sekä meripyyhät, että ylitästä.

En ollut kysynyt täydentämöön vaatetustani koko aikana joten alvin olli mittei risaissa. Olin sitten kaikkia alorukkeista uumaten Carablancassa kunnan palkkani vaatetukseen, mutta kahutalo lähet- ti vain entistä suuremman koettelemuksen. Taskurass- pääsi viemään rahani varovaisuudestaani kuoli- matta ja sitten alinkin Suomeen tullessa selkäs- sa henkisenä tilassa, että katsain levon täysellä- sekä. En voinut sanoa itseäni irti, koska sukkalo- jia oli liian paljon vapaana, eikä nudesta laimi- paikasta minkäänlaista varmuutta. Pyysin siksi, että saisin ottaa viansijaisen yhden matkan ajak- si, mutta päällikkö sanoi minun siinä tapauksessa noavan mennä. Vietin kauden viikon loman, tu- kalteen ja päivälleen vuoriloman mukana jänke- keen minut kutsuttiin laivalle kuolimatka suto, että laiva ei ollut vielä läheskään lastissa. Ei päivää- kään Suomen satamassa vaitu järjestöä tulevien meripöyhien varjolla.

Sitten tuli v.a. päällikkö. Koko konehenki- löstö oli vaihtunut (päälystö) ja kävi siten, että kielin konealin jälkeen jäähdytyskone teki töksi. Konepäällikön pyynnistä ja päällikön myönteisen- tuksesta jätettiin käyttämöön jäähdytyskonetta n. 20 yksikintä ja tuolla toimivisiteettini kaaton pe- lastaneeni yhtiölle n. 800 kg lihoa sekä muuta ruo- katarpeita. Odotin nyt vain vaatimattomasti, että saisin korvauksen ylitystä, mutta ei. Päällikkö tuli luokseni ja lupasi korvata ylityksi jättäköin minulla,

sillä alisinhan "epätoverillista" jos minulla olisi yhti-
töitä konepuolelta. Olin "toverillinen" ja myyisin
mesturani eritoten, kun chief saapui pistoränsi
ylityöni jonkun mestarin titille, josta sitten sai-
sin vahvistusta ne itselleni, koki kuitenkin siten,
että en tuollaisista rahasta nähnyt. Tuli sitten kone-
päällikkö kyttiäni merellä alustaan ja päihtyneen-
nä. Olin täysin selvä ja työtäni hoitamassa kun
kän alkoi pyydellä minulta "viinaa". Sanoin, ettei
minulla ollut, mutta että kapteeni lupasi jaa-
konesta konjakkia, chief haki k.o. pullon ja
itse siitä hyvin väkän. Se käipyi konemestari-
den puolelle. Taisen pullon konjakkia sain Tur-
kin matkassaan pyytäväni sitä. Siinä olikin sille
allegoriantaan ylityökorvaus. On ehkä ymmär-
rettävää, että aloin olla melkoisen kyllästynyt
alooni ja toimieni. Iskaurassa. Toisti lienee valit-
tanut päällikköä auliisti, ainakin silloin kun
tuo taisten arvostelijaksi itsensä asettanut henki-
lö oli päihtyneenä. Ehkä ilkeämielistä puhetta
tuhattani, mutta samat asheet tekevät parhain-
ten tuollaisiin henkilöihin.

Hennessini kerran chiefi kyttiä Turkin
matkassaan koneen pyynnästä, tuli ensimmäinen
konemestari kytänsä ja alkoi työntää minua.
Ulos kumma samalla että vikaä Tuna kaupun-
ni pois töistä. Chiefi ja minä olimme tulleet
maista ja olimme tosin ottaneet alkakotia, mut-
ta ei liian. Vain tehdessään Mr. Palomäki kadot-

ti araimensa ja hetken kuluksua syytti minun
varastaneen sen. En karkanut ensimmäiseen mes-
tariin lainkaan ja hän lopetti käsittelyn kysymä-
ni tulkasuvyysesta, että aikooko hän käydä käsiksi.
Tarkastettiin tarkasti välittömästi. Taisello henki-
lölli, joten tuli todistetuksi, että on ollut joutis-
tamy, kallisarvainen araima. Messissä kaikkein
läsnäollessa moitin mestaria käytöstä toveriaan
kauttan ja sain itsestään turvan "todistajan" lop-
puseurituksella.

Kun lisäksi tulivat päällikön huomautuk-
set äänistä lytissäni alin niin loysoisesta her-
mostunut ja tuskaantunut, että menetin itse-
kontrollini maisteltunamme, chief. Toimiston ja
allekirjoittanut, kielen kanoaliso. Huolestuksesta
chiefin soannia kaja-aineita. Alin jo päättänyt
saava itseni ylös %kannan tainesta ja sen
teinkin, mutta siihen liittyi katkeraisuuden mie-
len jenkans. Olmeisesti itsemuomisen ei ollut
pitävä tasku meni lomakokoukset.

Juonuin lähtemään laivasta, jonne oli ker-
tynyt muodon "pölyt" jäljiltä: rajoasen puolesta
päivästä hetkellä jolloin rad. puh. oli avattu kor-
jausta varten, täydennyksilaukset suorittamatta ja kun-
pauksitilitys suorittamatta. Suoritin vain kunkausitilityk-
sen jomalla ym yli laivasta, mutta minulta en ke-
rinnyt. Kun lisäksi olisi ollut akkujen huolto ja me-
nenlaista minulta teknillisistä huollosta pitkän merimat-
kan jälkeen, sai tuo äkkilähtö kokemattomuden luon-

teen päällikön taholta, kukaan edes väkivallalla
minä itsestään pitäisi ammattimies ei välttisi jättää
hoidon alerin laitteita huoltamatta muussa, kuin
k.o. pakkotilassa. Olin Tuvossa täysin selvä ja vaimoni
oli laivalla, joten syytä ei olisi ollut noin pikaiseen toi-
mitukseen.

Olen ylläallevalla esittänyt laivoalaja, jotka mah-
tavat lain ja työehtosopimukseen päätteisiin, mutta jotka
sivät vastoin kirstytystä sähköttäjän asemasta. Jos kerran
on näin, että sähköttäjää pystytään kirsomman
avran äänimäisyyksiin, että jopa konemestarikin vo-
vat rankaisematta henkilökohtaisien rajoitusten
mukaisesti kahdella sähköttäjällä ja että sähkötto-
jin ammattiin kiinteästi liittyy myös riittä ja raho-
na työnantohakijien perämiesten laittolapitami-
seksi sekä se, että sähköttäjille tulevista ylitöistä ja
meripyhäkaivauksesta voidaan laukaista, vaikka-
pa timppana aleran päällikön veljen kahtuutto-
miin ylitöihin ja vielä sekä, että aihetta ilmaantu-
essa jokin "prinssimäinen herkkyys" lokaas asiaa,
ymmärtäen vain oman laupkoamattoman arvonsa, en
vii muuta kuin tulla surulliseksi. En tosiaankaan
rovi sellaisiin aloihin, koska humalapääniini vataan
pukua siinä suunni.

Jokaisen toimipaikkani olen saanut liiton
välityksellä enkä ole käyttänyt hyräkseni etusua
hyrille yhtiöille vaikka siihen on ollut tilaisuuksin
vanhempieni tuttavuuksien kautta. Lienen liian yk-
sinkertainen ja helposti vakuutettava yksilö.

olen nyt aikeissa siirtyä puolustuslaitok-
sen palvelukseen, josta mukautuminen on mön-
söivä, joten liiton asenteella on nyt erittäin
merkittävä vaikutus toimintaluoni. Se voi jopa
sulkea minulta erään ammattialan. Kuitenkin on
asiani tällä hetkellä sellainen, että valittavani
on vain laivatoimipaikka tai puolustuslaitok-
sen viertiala. Laivatoimipaikkaa en katso voivani
ottaa 5/5 kauran tapauksen jälkeen seuranneen her-
mostuneisuuden takia, koska siten voisin vain pahen-
taa toimintaluoniin tuottaa sähköttäjiliitolle häittoa.

Tyydän mitä kauheimmalla, että, ki-
jeeni katkeruudesta sävystä huolimatta, liiton
me kallitus syventyksi näihin tosiasioihin. Se, että
käytökseni 5/5 kaurassa viimeisellä viikolla sai
päättävireaktion luonteen, jatkun pitkäaikais-
ta henkistä painasta, taloudellista huolista ja
suurelta osalta asiattomasta kantelesta laivalla, jäs-
sa merielämälle tyypillisesti asiat voivat rou-
da kaktuuttomat mitat. Olen pahoillani, että
olen ollut alentamassa Radiosähköttäjiliiton
mainetta.

Kunniaaittaa:

Pentti Talvenheimo

PENTTI O. TALVENHEIMO

JÄSEN 650 . A 1922

(† 1968)